

علوم انسانی اسلامی

در ریافت امام خمینی رحمه الله علیه و حضرت آیت الله خامنه ای مدظله العالی

مؤلف

مهدی جمشیدی

www.ketab.ir

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

تهران- ۱۴۰۱

- سرشناسه : جمشیدی، مهدی، ۱۳۶۰ -
- عنوان و نام پدیدآور : علوم انسانی اسلامی در رهیافت امام خمینی رحمه الله علیه و حضرت آیت الله خامنه ای مدظله العالی / مولف مهدی جمشیدی؛ ویراستاری مهری خلیلی.
- مشخصات نشر : تهران: مجلس شورای اسلامی. کتابخانه، موزه و مرکز اسناد، ۱۴۰۱.
- مشخصات ظاهری : ۵۵۲ ص.
- شابک : ۷۵۰۰۰ ریال؛ 4-343-220-600-978
- وضعیت فهرست نویسی : فیپا
- یادداشت : ص.ع. به انگلیسی: Mehdi Jamshidi. Islamic human sciences in approach of Imam Khomeini and Ayatollah Khamenei.
- یادداشت : کتابنامه: ص. [۵۴۹] - ۵۵۲.
- موضوع : خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹ -
- * ۱۳۶۸. -- دیدگاه درباره علوم انسانی (اسلام)
- موضوع : Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI -- Views on humanities (Islam)
- موضوع : خامنه ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - -- دیدگاه درباره علوم انسانی (اسلام)
- موضوع : khamene'i, Ali, Leader of IRI, 1939 -- Views on humanities (Islam)
- موضوع : علوم انسانی (اسلام)
- Humanities (Islam)
- شناسه افزوده : ایران. مجلس شورای اسلامی. کتابخانه، موزه و مرکز اسناد
- رده بندی کنگره : DSR1۵۷۴/۵
- رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۸۴۲
- شماره کتابشناسی ملی : ۸۷۷۸۱۹۷

علوم انسانی اسلامی
در ریافت امام خمینی رحمه الله علیه و حضرت آیت الله خامنه ای مدظله العالی

مؤلف

مهدی جمشیدی

ویراستاری : مهری خلیلی
صفحه آرایی و نمایه سازی : فاطمه بوجار
ناظر چاپ : شعبیر فیروزیان
شماره انتشار : ۴۸۶
چاپ اول : ۱۴۰۱
شمارگان : ۵۰۰
بها : ۷۵۰۰۰۰
شابک : 978-600-220-343-4

تمامی حقوق چاپ و نشر این اثر در انحصار کتابخانه،
موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی است.

انتشارات و توزیع:

تهران: میدان بهارستان، خیابان مجاهدین اسلام،
ابتدای خیابان آجانلو؛ تلفن: ۳۳۵۴۸۱۴۶-۸

نشانی سایت اینترنتی: www.Ical.ir

به نام صورت آرای معانی

بدون شک از هر زاویه‌ای که به مسأله‌های راهبردی انقلاب اسلامی بنگریم، علوم انسانی اسلامی به‌عنوان یکی از مسأله‌ها نمایان خواهد شد و در صدر این فهرست خواهد نشست. اگر انقلاب اسلامی، هویت فرهنگی دارد و در پی ایجاد مدینه فاضله اسلامی است، که چنین نیز هست، این غایت از رهگذر نرم‌افزارها و اندیشه‌های دینی فراهم خواهد شد و به بار خواهد نشست. از این‌رو، علوم انسانی اسلامی به یکی از مطالبه‌ها و دغدغه‌های دیرینه رهبر معظم انقلاب تبدیل شده است و ایشان در طول دهه‌های گذشته، همواره بر آن اصرار ورزیده و غفلت از آن را زیان‌بار معرفی کرده است. در این راستا، کوشش‌هایی نیز از سوی نیروهای فکری انقلاب انجام گرفته است که درخور تقدیر هستند و نباید آنها را نادیده انگاشت یا فروکاهید، اما در این میان، گویا چندان به بازآفرینی مسأله علوم انسانی اسلامی از چشم‌انداز رهبران اصلی انقلاب، یعنی امام خمینی (رحمة الله علیه) و حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی)، که افزون بر شأن سیاسی، از هویت اصیل معرفتی و علمی نیز برخوردارند و بی‌تردید در زمره متفکران عمده اندیشه‌ورزی دینی در دوره تاریخی معاصر می‌باشند، چندان اعتنا نشده است.

براین اساس، در پژوهش مفصلی که اینک پیش رو دارید، تلاش شده تا برای نخستین بار، تتبعی گسترده و سرشار از جزئیات درباره علوم انسانی اسلامی از چشم‌انداز امام خمینی (رحمة الله علیه) و حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی) صورت گیرد؛ به گونه‌ای که خواننده در نهایت بتواند به تصویری منطقی و عالمانه از نظریات ایشان دست یابد و ادعا کند که دریافته انقلاب اسلامی، چه برداشتی از علوم انسانی سکولار دارد و علوم انسانی مطلوبش که علوم انسانی اسلامی است، چه خصوصیات و اوصافی دارد و چرا باید به آن دست یافت و چگونه؟

فهرست مطالب

۱۳	 مقدمه
۲۳	 بخش اول: علوم انسانی اسلامی در ره‌یافت امام خمینی رحمته‌علیه
۲۵	 فصل اول: چیستی علوم انسانی اسلامی
۲۷	 ۱. معنای علم
۳۰	 ۲. معنای علوم انسانی
۴۱	 ۳. معنای علوم انسانی و اسلامی
۶۵	 فصل دوم: چرایی تولید علوم انسانی اسلامی
۶۶	 ۱. ضرورت‌های نظری و ذهنی
۶۶	 ۱-۱. مادی‌گری هستی‌شناختی در علوم انسانی غربی
۷۱	 ۲-۱. مادی‌گرایی معرفت‌شناختی در علوم انسانی غربی
۷۴	 ۳-۱. منحصربودنِ طریقِ سعادت‌مندیِ انسان به علوم انسانی اسلامی
۷۸	 ۲. ضرورت‌های عملی و عینی
۷۸	 ۱-۲. ناکامی و انسداد علوم انسانی غربی
۷۹	 ۲-۲. ربطِ اصلاحِ جهانِ فرهنگی به علوم انسانی
۸۱	 ۳-۲. تأثیر خاص دانشگاه در صورت‌بندی تقدیر ارزشی جامعه

- فصل سوّم: چگونگی تولید علوم انسانی اسلامی ۸۴
- ۱- چگونگی‌های نظری و ذهنی ۸۷
- ۱-۱. تقدّم منطقی بحث از مبادی فلسفی علوم انسانی ۸۷
- ۲-۱. کشف خود معرفتی و تکیه بر آن ۸۹
- ۳-۱. مواجهه گزینش‌گراانه با علوم انسانی غربی ۹۲
- ۴-۱. حفظ خلوص معرفتی اسلامی و عدم التقاطی‌اندیشی ۹۴
- ۲- چگونگی‌های عملی و عینی ۹۸
- ۱-۲. روشن‌گری نسبت به علوم انسانی اسلامی ۹۸
- ۲-۲. گماردن استادان متعهد و برکنار کردن اغیار ۱۰۱
- ۳-۲. ائتلاف متفکران علوم اسلامی و علوم انسانی ۱۰۷
- ۴-۲. تجدیدنظر در فرهنگ منفعت‌اندیشانه آموختن ۱۱۱
- ۵-۲. فهم بلندمدت‌بودن روند تولید علوم انسانی اسلامی ۱۱۳
- بخش دوّم: علوم انسانی اسلامی در رهیافت حضرت آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی ۱۱۷
- فصل اوّل: چستی علوم انسانی اسلامی ۱۱۹
- ۱. معنای علم ۱۲۰
- ۲. معنای علوم انسانی ۱۲۷
- ۳. معنای علوم انسانی اسلامی ۱۳۳
- فصل دوّم: چرایی تولید علوم انسانی اسلامی ۱۴۷
- ۱. ضرورت‌های نظری و ذهنی ۱۵۲
- ۱-۱. مادی‌بودن مبادی علوم انسانی غربی ۱۵۲
- ۲-۱. انطباق علوم انسانی غربی بر مسأله‌های خاص غرب ۱۶۶
- ۲-۱. عبور از اقتباس محض و ترجمه‌زدگی ۱۶۹
- ۳-۱. انسداد و توقف زایش علوم انسانی غربی ۱۷۴

۱۷۶	۲. ضرورت‌های عملی و عینی.....
۱۷۶	۱-۲. ناسازگاری علوم انسانی غربی با آرمان‌های جامعه اسلامی.....
۱۸۰	۲-۲. دستیابی به سطح عالی از اقتدار اجتماعی.....
۱۸۷	• فصل سوم: چگونگی تولید علوم انسانی اسلامی.....
۱۹۲	۱- چگونگی‌های نظری و ذهنی.....
۱۹۲	۱-۱. چگونگی‌های معطوف به مضامین معرفتی.....
۱۹۲	۱-۱-۱. اهتمام به کشفِ نظرِ اسلام.....
۱۹۵	۱-۱-۲. نغلتیدن به دامِ مناقشه‌های نظری بیهوده.....
۱۹۸	۱-۱-۳. تمرکز بر اثبات و ایجاب به جای نقد و ابطال.....
۲۰۱	۱-۱-۴. تقدّم و اصالتِ میناپردازی فلسفی.....
۲۰۹	۱-۱-۵. تبدیل مضامینِ خامِ منابع اسلامی به نظریه.....
۲۱۱	۱-۱-۶. طراحي منظومه‌های نظری.....
۲۱۲	۱-۱-۷. بهره‌گیری از تجربه علوم انسانی غربی.....
۲۱۶	۱-۱-۸. شناسایی مزیت‌های نسبی معرفتی.....
۲۱۷	۱-۱-۹. سوق‌دهی پژوهش‌ها به سوی علوم انسانی اسلامی.....
۲۱۸	۲-۱. چگونگی‌های معطوف به عاملان معرفتی.....
۲۱۸	۱-۲-۱. محوریت عالمان دینی و دین‌پروهان.....
۲۲۰	۲-۲-۱. شکستنِ بازدارندگی نیروهای دانشگاهی تجدّدی.....
۲۲۳	۲-۲-۳. نخبه‌بایی، نخبه‌پروری و نخبه‌نوازی.....
۲۲۷	۲-۲-۴. ایجادِ باورِ نسیت به بایستگی انقلابِ علمی.....
۲۲۸	۲-۲-۵. حمایت از نظریه‌پردازانِ علوم انسانی اسلامی.....
۲۳۳	۲-۲-۶. به‌کارگیری همهٔ امکان‌های عاملیتی.....
۲۳۳	۲-۲-۷. هم‌افزایی و هم‌گرایی عاملانِ معرفتی.....
۲۳۴	۳-۱. چگونگی‌های معطوف به روندهای معرفتی.....

- ۱-۳-۱. پابندی به نقشه جامع علمی ۲۳۴
- ۲-۳-۱. دستیابی به مرجعیت در علوم انسانی پس از پنجاه سال ۲۳۹
- ۳-۳-۱. حرکت در راستای راه‌های معرفتی میان‌تر ۲۴۳
- ۴-۳-۱. کار علمی جهادی و متراکم ۲۴۴
- ۵-۳-۱. تبدیل خلاقیت علمی به فرهنگ غالب ۲۴۶
- ۶-۳-۱. برپایی کرسی‌های آزاداندیشی و مناظره علمی ۲۴۶
- ۷-۳-۱. تطابق پژوهش‌ها با نیازهای بومی ۲۵۲
- ۸-۳-۱. پرهیز از گسترش غیرهدفمند آموزش دانشگاهی ۲۵۴
- ۹-۳-۱. کاهش ظرفیت دانشجو در علوم انسانی ۲۵۵
۲. چگونگی‌های عملی و علمی ۲۵۶
- ۱-۲. بهره‌گیری از نصرت‌ها و امدادهای الهی ۲۵۶
- ۲-۲. ارتقای منزلت علوم انسانی ۲۶۰
- ۳-۲. شجاعت علمی و باور به توانستن ۲۶۲
- ۴-۲. خطرپذیری علمی ۲۶۵
- ۵-۲. ممانعت از حاشیه‌سازی سیاسی برای دانشگاه‌ها ۲۶۶
- بخش سوم: تجربه‌های انگار دپردازی در علوم انسانی اسلامی ۲۶۹
- فصل اول: انگاره انقلاب در علوم انسانی اسلامی ۲۷۱
۱. انگاره غربزدگی؛ استیلای علوم انسانی سکولار ۲۷۳
۲. انگاره انقلاب دینی؛ سرچشمه قدسی انقلاب ایران ۲۸۳
۳. انگاره کنشگری جذبه‌وار؛ مداخلیت کشش‌های معنوی ۳۱۳
۴. انگاره حیات باطنی؛ تاریخ‌پردازی انسان کامل ۳۲۰
- فصل دوم: انگاره تکامل اجتماعی در علوم انسانی اسلامی ۳۴۴
۱. انگاره الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت؛ گذار از توسعه تجدیدی ۳۴۷